

VĚČNÝ ŽIVOT A MŮJ BLIŽNÍ

Lk 10,25-37

kázání z bohoslužby ze 14. 12. 2013 – br. Krynský Petr

Úvod: Bratři a sestry, kde se vzala v lidstvu otázka, kterou zde za nás všechny položil zákoník? Je to zvláštní – tolik lidí je na světě a všichni nějak touží po odpovědi na tuto otázku. Všichni si ji kladou, byť v různé podobě. „**Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?**“ Člověk, který si uvědomuje svou konečnost, se ptá po něčem, co jej přesahuje, co jeho život obhájí a dá mu smysl.

Např. umělci touží vytvořit nesmrtelné dílo, které bude lidmi obdivováno i tenkrát, když už tu nebudou. Vědci touží objevit přírodní zákony, které by byly po nich pojmenovány a jejich jméno stalo pojmem (Newton, Pascal aj.). Člověk touží zanechat po sobě něco viditelného, památku na to, že žil. Jedno přísloví říká, že správný muž má postavit dům, zasadit strom a zplodit syna. Nebo člověk alespoň touží po tom, aby po něm zbyla dobrá vzpomínka.

Řekněme ale, že většina životů končí, aniž by dosáhla svého cíle. I takový Šalamoun, který vyzkoušel všechny druhy lidské činnosti nakonec říká: „*Pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí*“ (Kaz 1,2). Písmo svaté nám také odhaluje důvod naší pomíjivosti: Ř 6,24 – „*mzdou hříchu je smrt*“ a Ř 3,9 – „*všichni, židé i pohané jsou pod mocí hříchu*“. V otázce zákoníka: „**Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě**“ je tedy obsažen problém hříchu a nutnost Spasitele. To si zákoník ale neuvědomuje, proto se ptá: „Co JÁ mám činit...? Domnívá se, že řešení je v jeho možnostech.

Verš 25. je uveden slovy: „*zkoušel ho*“. Zákoník přichází k Ježíši jako k nějakému rabínovi, kterého chce vyzkoušet v nesnadných otázkách. Ježíš však obrací jeho otázku a sám se ptá: „*Co je psáno v Zákoně?*“ „*Jsi přece zákoník, co tam čteš?*“ Zákoník odpovídá citací 5 Moj 6,5 a 10,12: „**Miluj Hospodina Boha svého, z celé ho svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe.**“ Ježíš mu na to říká: „*Správně jsi odpověděl. To činí a budeš živ.*“ Zdá se, že nyní by mohl děj a s ním i naše kázání skončit. Byla položena otázka, zazněla odpověď, Ježíš tuto odpověď schvaluje jako správnou, vše je tedy vyřešeno a stačí říct k tomu „Amen“. Ale problém vyřešen nebyl...

Druhá otázka zákoníka

Zákoník přichází z druhou otázkou. Evangelista Lukáš ji uvádí slovy: „*Zákoník se však chtěl ospravedlnit...*“ Proč se chtěl zákoník ospravedlnit? A z čeho? Vždyť nic špatného neudělal! Otázka, kterou Ježíši položil, byla skutečná (autentická) otázka, kterou si mnozí kladou. Proč se potřeboval zákoník ospravedlnovat? Když se vžijeme do této situace a vztáhneme ono dvojpríkázání lásky na sebe, pak jsem přesvědčen, že přijdeme na to, z čeho se zákoník cítil obviněn: Totiž, že **ví, co má činit, ale nečiní!** Problém často není v tom, že bychom nevěděli, co máme činit, ale v tom, že nemáme vnitřní sílu k činění. Jak to vyjádřil později ap. Pavel: „*Chťít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci*“ (Ř 6, 18-19).

Je to vysoký požadavek, milovat Boha nade všechno a bližního jako sám sebe. Člověk obvykle dokáže milovat „celou svou duší, silou a myslí“ ještě tak sám sebe. A milovat bližního jako sebe znamená, že když mám dvě košile a druhý žádnou, tak mu jednu dám. Kdo to dokáže? Cožpak člověk ve své vlastní síle dokáže takto milovat Boha a bližního? V této chvíli měla zaznít jediná adekvátní odpověď, vlastně vyznání: „Pane, ale já to nedokážu. Jsem hříšný a slabý.“ Právě k tomuto bodu chce Ježíš člověka přivést. Aby vyznal svou slabost, přestal počítat se svou silou a upnul se na sílu Kristovu. Zákoník ale uhýbá Božímu nároku zpochybující otázkou: „Kdo je můj bližní?“

Kdo je můj bližní? Kdo je ten, jemuž jsem povinován svou láskou?

Člověk si odedávna děлил lidi na dvě skupiny: Na své přátele, příznivce, příbuzné, souvěrce – a na ty ostatní. Obecně řečeno: MY a ONI, přičemž obvykle MY jsme ti dobří, kdežto ONI špatní, či alespoň horší. Např. Řekové dělili lidi na helénisty a barbary. Helénisté byli lidé vzdělaní, kulturní, filozofové a umělci, barbaři nevzdělaní a nekulturní. I židé měli své dělení. Bližním byl pro ně jen jejich souvěrec, žid či alespoň proselita. Cizinec – pohan byl pro ně nečistý. V židovstvu bylo ještě vnitřní dělení. Farizeové pohrdali lidmi, kteří neznali zákon (Jan 7,48-49). Esejci zase neuznávali za bližního toho, kdo nepatřil do jejich společenství. K cizincům závazek lásky neplatil (Mt 5,43).

I křesťanská církev se z těchto představ těžko dostávala. Navzdory Ježíšovu vyslání učedníků do celého světa (Mt 28,19), se bratři na Petra mračili, že pokřtil Kornéliu – prvního pohana a uvedl jej do církve (Sk 11,1-3). Proto musel dát Bůh Petrovi alegorické vidění o nečistých zvířatech, aby pochopil, že styk s pohanem jej neposkrvňuje ani neznečišťuje (Sk 10,27).

I my se dodnes ptáme: Kdo je můj bližní?

- Člen rodiny, partner, děti, sourozenci a ostatní mě nezajímají?
- Člen naší církve? Tomu pomohu, kdežto ostatní jsou mně lhostejní?
- Člověk zajímavý se o Boží pravdu (přítel)? A když se přestane zajímat, je pro mě nezajímavý? Komu jsem povinován přikázáním lásky?

Ježíš na tuto otázku odpovídá příběhem, podobenstvím o „milosrdném Samařanu“, který jsme slyšeli v úvodním čtení. Nakonec se Ježíš sám ptá (v. 36): „Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ (Všimněme si, Ježíš zde obrací otázku: Už ne, kdo je můj bližní“, ale komu já mohu být bližním. A zákoník zase velmi správně odpovídá (v. 37): „Ten, který mu prokázal milosrdenství“. Ježíš na to řekl: „**Jdi a jednej také tak!**“

Můžeme shrnout odpověď na otázku, kdo je naším bližním? **Bližním je ten, kdo potřebuje moji pomoc, nebo já jeho. Bližním je ten, koho mi Pán Bůh posílá do cesty.**

Důsledky:

1) Všimněme si nejprve, jak provokativně znělo toto podobenství. Kněz a lévita byli duchovní představitelé židovského lidu. Ti, kteří zastupovali lidi před Bohem a Boha před lidmi. Proč zrovna je obsazuje Ježíš do tak nelichotivých rolí? A navíc, jako pozitivní příklad uvádí Samařana, člověka, který židé opovrhovali (viz J 4,9; 8,48).

Kdyby Ježíš vyprávěl toto podobenství dnes, jaké postavy by tam uvedl? A koho by dnes dosadil do role Samařana ?

Vzpomínám na zkušenost jednoho mladého bratra, který při jízdě autem, v zimě, uviděl v dálce před sebou, jak se po silnici motá opilý člověk. Přibrzdil a opatrně jej objel, aby mu nespadol pod kola a jel dále. Až za chvíli jej napadlo, že onoho opilce může srazit jiné auto, nebo tam může spadnou a zmrznout. Otočil se, naložil onoho muže do svého auta (to je odvaha!) a odvezl jej domů. Byl to mladý muž a i přes svou opilost si byl vědom, že pro něho udělal kdosi něco mimořádného. Poděkoval a opilým hlasem řekl: „Kdybys ty někdy něco potřeboval, tak přijď.“ Zanedlouho jej náš mladý bratr navštívil a pozval do sboru a na přednášky a on toto pozvání přijal. Asi byste byli rádi, kdybych řekl, že onen mladý muž byl pokřtěn. Nebyl, nezvítěl nad alkoholem. Ale to už je jiný příběh. Náš bratr však rozpoznal i v opilci svého bližního.

2) Ježíšovo podobenství přináší i řešení našeho problému času. Těžko totiž můžete být všem lidem bližním. Vaše možnosti času, vnitřní síly i financí jsou omezené. Máte své zaměstnání, rodinu, služebnosti ve sborovém společenství a to vše vyžaduje váš čas a energii. Kolik vám potom zbude času, který byste mohli věnovat „cizím“ lidem? A máme také povinnost vůči sobě: odpočinek, vzdělávání, rekreace aj. Jistě, byli lidé, kteří věnovali službě druhým celý svůj život. Byli to však lidé výjimeční a výjimečně nadaní (Alber Schweitzer, Matka Tereza aj.), ale já? Ježíšovo podobenství nám i v této otázce přináší řešení. Samařan totiž nemá v horském úseku mezi Jeruzalémem a Jerichem něco jako „horskou službu“. On má svůj život a jde za svými záležitostmi. Zcela neplánovaně ale potká člověka, který potřebuje jeho pomoc. V tu chvíli dokáže odložit své záležitosti a věnovat se onomu člověku. A to je právě ona chvíle rozhodnutí.

Možná jste slyšeli příběh o vzniku mezinárodní organizace Červeného kříže: Bylo to v r. 1859. Tenkrát jednatřicetiletý obchodník Henry Dunant přijíždí do severní Itálie, aby od Napoleona III. získal povolení ke stavě mlýnů. Císař je na bitevním poli a Dunant se stává nechtěným svědkem krvavé bitvy u Solferinu mezi Francií a Rakouskem, při které umírá na 40 tisíc lidí. Dunant, když vidí umírající o které se nikdo nestará, zapomíná na své mlýny, vystupuje ze svého pohodlného kočáru a pomáhá ošetřovat raněné. Budí údiv i tím, že nedbá národnosti a pomáhá všem bez rozdílu: Francouzům, Rakušanům i Čechům, kteří v oné bitvě, jako příslušníci Rakouska-Uherska, také bojovali. Jeho zápal strhl další pomocníky. Po návratu z bojiště pracoval Dunant dále na této ideji a o pět let později (1864) byla podepsána ženevská úmluva o pomoci raněným a pak založen Červený kříž. Podobnost s Ježíšovým podobenstvím vedla k tomu, že členové Červeného kříže jsou dodnes nazýváni „samaritány“.

My nemůžeme nést na svých bedrech bídu celého světa (nejsme spasitelé, tím je Ježíš), můžeme ale pomoci tomu, koho nám Pán Bůh pošle do cesty.

3) V knize „Kristova podobenství“ od E. G. Whiteové k výkladu tohoto podobenství čteme: „Některí, tzv. křesťané nechávají svého bratra nebo bližního bojovat s nepříznivými okolnostmi, aniž mu poskytnou pomoc. Trpící si mohou myslet, že

takový sobecký zájem patří ke křesťanství. Domnělí Boží služebníci nespolupracují s Pánem. Připravují bližní o lásku, kterou by jim měli prokazovat a Boha o vděčné projevy chvály. Olupují Boha o slávu, která mu patří. Odvádějí od Pána Ježíše lidi, za které zemřel a které chtěl přivést do svého věčného království, do své přítomnosti.

Boží pravda má na svět jen malý vliv, i když by prostřednictvím našeho života mohla působit daleko účinněji. Můžeme tvrdit, že jsme Kristovými následovníky, můžeme prohlašovat, že věříme každé pravdě, obsažené v Božím slově. Našemu bližnímu to vůbec neprospěje, dokud svou víru neuplatníme v každodenním životě. Ani nejdokonalejší vyznání víry nezachrání nás, ani naše bližní, nejsme-li přitom praktickými křesťany. **Správný příklad prospěje světu více než všechna vyznání.**“

Závěr: Pán nám dává denně různé příležitosti, záleží na nás, jak je využijeme (Ef 2,10). Naše služba souvisí s našim odevzdáním. V Božím lidu je prvotnost v něčem jiném, než ve světě, totiž v službě (Mk 10,42-43). Prosme o to, abychom se odevzdali cele do Božích rukou, aby nás mohl použít. Pak budeme moci i my vyznat, že otázka a odpověď zákoníka posloužila i nám k životu věčnému. Amen.